

Årsberetning 2016 for Øhavsmuseet Faaborg

Indledning

2016 var det første *hele kalenderår*, hvor den selvejende institution *Øhavsmuseet Faaborg* var i drift. Det skyldes, at museet først blev etableret 1. oktober 2015 som en udløber af, at samdriftsaftalen mellem Langeland Kommune og Faaborg-Midtfyn Kommune fra december 2009 om sammen at drive et fusioneret, statsanerkendt kulturhistorisk museum blev opsagt i august 2014.

Året har været et særdeles godt og travlt år med en række gode resultater til følge.

I februar måned kunne museet, takket være en flot bevilling fra A.P. Møller Fonden, åbne et helt nyt udstillingsafsnit i kælderens i Faaborg Arrest. "Savn og Brand" kalder vi udstillingen, der er nyskabende og særlig i sin karakter. Der er tale om en virkelig historie om en indsat, drengen Janus, og hans forbrydelse i 1905. Udstillingen er et narrativ omsat til en fysisk udstilling, hvor hvert rum er et kapitel i historien fra før forbrydelsen begås til og med straffen, afsoningen og hans videre skæbne. Det særlige er dels, at udstillingen er lig dette narrativ og dels, at gæsterne ikke bare må, men *skal* røre ved tingene for at få det fulde udbytte. Historien om drengen Janus har også været omdrejningspunktet for museets bidrag til Faaborg-Midtfyn Kommunes nye, fælles kulturtilbud til alle elever på mellemtrinnet i folkeskoler og friskoler i kommunen (Kulturel rygsæk). Ud over udstillingsbesøg indgår besøg af en skuespiller fra Odense Teater i klassen samt kildemateriale fra den virkelige retssag. Kulturel Rygsæk gennemføres foreløbig i 3 år (2016-2018).

Som følge af den nye udstilling og de nye undervisningstilbud kan museet se tilbage på et 2016, hvor Arresten er gået frem med op mod 40 % flere gæster end i 2015, der er kommet 30 % flere børn og unge i Arresten som led i undervisning end i 2015 og endelig er indtjeningen i entré steget med knapt 30 %.

De meget positive resultater for Arresten efter at have realiseret en flerårig ny udstillingsstrategi i millionklassen bestyrker os i, at de bekostelige og store, flerårige udstillinger er vejen frem i forhold til udstillingsstederne. De mindre udstillinger, der står i få måneder, er rigtig gode til at belyse mindre emner eller få enkeltsamlinger frem i lyset for en tid, men i forhold til samspil med flerårige undervisningstilbud, turismepotentiale og museets mulighed for at supplere offentlige tilskud med egne indtægter er de store satsninger altafgørende.

Der har dog også i 2016 været realiseret mindre, etårige særudstillinger i Den gamle Gaard og Banegården. Her over sommeren og i efterårsferien kunne turister og lokale glæde sig over en udstilling af keramiksamlingen fra Seidelins værksted på Faaborg torv, og i banegården var der lavet en introduktion til flere af de populære landskaber i Det sydfynske, som turister og lokale besøger.

I maj-juni var museet med i et større arrangement over flere dage i Pipstorn Oldtidsskov ved Faaborg. Skoven hører under Holstenshuus, men skal som led i et nyskabende samarbejde med bl.a. kommune, friluftsföreninger, naturskole og museum anvendes fortrinsvis til oplevelser, friluftstilbud og læring. Museet

var aktivt med *Valdemarslauget* og flere faginspektører og tilbød bl.a. "gravhøjsmatematik" og anden form for læring ude ved fortidsminderne i skoven. Valdemarslauget var også aktivt flere gange hen over forår, sommer og efterår i have og gårdrum i afdelingen i Den gamle Gaard, hvor børn og deres familier kunne prøve kræfter med livet i en kongelig jagtlejr i middelalderen.

Hvad angår oplevelser i det fri, bød året på et omfattende program med tilbud såsom vandreture, rideture, løbeture og som et forsøg også snorkelture (på forsøgsbasis). Der kom først i december støtte fra Erhvervsstyrelsen, som muliggør at realisere dette tilbud i de kommende år). Dertil mere "almindelige" ture i det fri. Som noget særligt lavede museet i samarbejde med blandt andet Østrup Turridding og Trente Mølle meget populære ture mens syrenerne blomstrede i det sene forår og tidlige sommer.

Ved Ringe Sø vil kommunen etablere en længe ønsket legeplads, og takket være et tæt samarbejde mellem kommune, lokale foreninger samt museet bliver legepladsen som noget helt enestående en "jernalderlegeplads", hvor lokale fund (fra jernalderen) danner forbillede og inspiration for bålplads, legeområde mm. Et spændende samarbejde for alle 3 parter og formentlig starten på et nyt "format", som kan gentages andre steder.

Kaleko Mølle havde endnu en fin sæson med pænt besøgstal i perioden fra mølledagen i juni til midten af august, hvor vores store skare af frivillige har holdt møllen åben. Den var endvidere åben i julemåneden, hvor der også i år kom pænt med besøgende, om end det ikke overraskende var færre end i 2015, hvor Ramasjang på DR genudsendte den første *Nissebanden*, hvor møllen er med i julekalenderen.

I 2017 er Kaleko Mølle 100 år som museum, idet den efter at stoppe som aktiv mølle i 1912 genopstod som museum fra og med 1917. Det vil vi fejre med forbedret basal formidling om landskabet ved møllen og med aktiviteter. De første forberedende arbejder blev startet i 2016. Den gamle Gaard er også efterhånden en "gammel dame" som museum, 85 år i 2017, og derfor er det museets ønske at forny udstillingerne med respekt for indholdet i museumsbygningen i Holkegade i form af de flotte interiører og fine møbler og inventardele fra Faaborgs store familier fra slutningen af 1700-tallet til og med 1800-tallet. I maj måned vedtog bestyrelsen en flerårig plan for museet (2016-2019), hvorefter vi vil forny udstillingerne ved at gøre fortællingen om Riborg Voigt og hendes møde med H.C. Andersen i Faaborg i 1830 til omdrejningspunkt for formidlingen. Historien om Riborg blev for alvor kendt i Danmark samtidig med museets etablering i mellemkrigsårene og har altid spillet en central rolle i museets og byens selvforståelse. Det har dog ikke hidtil været muligt at drage nytte af historiens enorme potentiale, når nye generationer og turister skal forstå tiden omkring parrets møde i Faaborg i 1830, den pulserende by Faaborg på den tid og betydningen af dette møde for Andersens værker. Det vil museet råde bod på, hvilket er muligt takket være de gode formidlingserfaringer fra en hel anden historisk sammenhæng; nærmere bestemt den ny udstilling om Janus i Arresten. Historien om Riborg kan på lignende vis omsættes til et narrativ gennem salene, om end hensynet til de ægte genstande giver andre muligheder og begrænsninger end i Arrestens kælder. I 2016 kom museet med i et fynsk initiativ, "H.C. Andersens Hjulspor", der skal formidle Andersen på tværs af Fyn i de kommende år med Odense, Faaborg, Egeskov, Valdemars Slot, Broholm og Sanderumgaard som fysiske nedslag. Det ledes af H.C. Andersen Centret under SDU. Realiseringen af museets udstillingsplaner afventer fortsat en større fondsstøtte for at kunne realiseres.

Fra og med august har museumsinspektør og historiker Eva Frellesvig været frikøbt for at digitalisere en af de vigtige arkivfonde i Faaborg Byhistoriske Arkiv. Hun er frikøbt frem til august 2017, hvorefter hun

overtager opgaven som lokalarkivar. Arkivleder Ruth Jensen er gået på pension med udgangen af 2016, og indtil Eva Frellesvig tager over, vil den nyansatte museumsinspektør, historiker Tissel Lund-Jacobsen, have funktionen som arkivleder. Ruth Jensen kunne som en af sine sidste "embedsgerninger" sætte sit præg på arkivet i mange år frem over ved at stå i spidsen for realiseringen af dele af den flotte arv, museet og arkivet fik i sommeren 2015 fra afdøde Edith Petrine Petersen, Faaborg. Nærmere bestemt et meget tiltrængt nyt inventar til arkivet og udskiftning af IT og ny "plotter" til formidlingsbannere mm.

På udgravningsfronten har 2016 været præget af meget høj aktivitet. Der har været gennemført større arkæologiske undersøgelser hen over Horneland (som led i nedgravning af luftledninger), i Årslevområdet som led i nye boliger, hvor museet, kommunen og bygherre holdt fælles arrangement for lokale og potentielle købere med historisk formidling og servering af pølser fra en til lejligheden opsat pølsevogn. Der har endvidere været lavet undersøgelser som led i nye udstykninger til boliger i Ringe, ved Bramstrup gods nord for Nr. Lyndelse som led i råstofindvinding (grus) og ved jernbanen mellem Faaborg og skoven *Pipstorn* som led i en ny vandresti (som museet i øvrigt også får glæde af). På Lyø har den fynske arkæologiske forening *Harja* fundet nye, vigtige fund fra vikingetiden som led i det flerårige forskningsprojekt *Øerne under Overfladen*, der skal give os mere viden om bosættelse på småøerne.

På udgivelsesfronten kunne museet i 2016 ikke alene præsentere endnu et fyldigt og efterspurgt "Stavn" med lokale artikler, men også en bog om parret bag kulturhuset "Helios-Teatret" i Faaborg, Knud og Ruby Langå-Jensen, der selv finansierede huset, som åbnede i påsken 1962, og deres betydning for Faaborgs kulturliv i 1960'erne og 70'erne i anledning af, at Helios "genopstod" i ny form i efteråret 2016. Endelig kunne museet i samarbejde med kolleger fra Aarhus Universitet udgive fagbogen "Why 3D?" om potentialet i 3D-teknologi i behandlingen af arkæologiske data.

Endelig skal det fremhæves, at på de indre linjer har museet i tæt samarbejde med konsulenter og rådgivere arbejdet målrettet med planerne om at etablere et nationalt orienteret landskabsmuseum i og i eggen omkring Faaborg.

Peter Thor Andersen, januar 2017

Museets grundlag

Formål ifølge museets vedtægter, der er godkendt af stat og kommune

Øhavsmuseet Faaborg vil med udgangspunkt i sit ansvarsområde sikre kulturarv i Danmark og udvikle betydning heraf i samspil med verden omkring os.

Gennem de indbyrdes forbundne opgaver indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling vil museet, i lokalt, nationalt og globalt perspektiv belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu.

Museet vil aktualisere viden om kulturarv og gøre den tilgængelig og vedkommende.

Museet vil udvikle anvendelse og betydning af kulturarv for borgere og samfund.

Museet vil sikre kulturarv for fremtidens anvendelse.

Museet vil samarbejde med andre museer om indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Museets geografiske ansvarsområde er Faaborg-Midtfyn Kommune. Det emnemæssige og tidsmæssige ansvarsområde er kulturhistorie fra de ældste tider til nu.

Indsamling, registrering, forskning og formidling vil finde sted inden for den geografiske og emnemæssige afgrænsning af museets godkendte ansvarsområde.

Museets virksomhed i andre museers geografiske ansvarsområde vil ske i forståelse med disse.

Genstande uden forbindelse til museets ansvarsområde vil ikke blive indlemmet i samlingerne, men søges henvist til relevant museum.

Museets relation til stat og kommune

Øhavsmuseet Faaborg er en selvejende institution, der er stiftet af Faaborg-Midtfyn Kommune i 2015.

Museets bestyrelse er øverste myndighed. Bestyrelsen består af 2 medlemmer, som Faaborg-Midtfyn Kommune udpeger, 1 medlem, som rektor for Syddansk Universitet udpeger, og endelig 2 personer, som bestyrelsen selv udpeger.

Faaborg-Midtfyn Kommune er offentlig hovedtilskudsyder og som sådan "tilsynsførende myndighed" i forhold til museet (skal godkende budget og regnskab samt tilse, at der sker korrekt anvendelse af tilskudsmidler jf. museets vedtægter mv. og *Lov om økonomiske og administrative forhold for modtagere af driftstilskud fra Kulturministeriet*). Slots- og Kulturstyrelsen er statslig myndighed i forhold til museumsvirksomheden og museets antikvariske ansvar og har derfor en række krav og anbefalinger til museet, som bl.a. udmøntes i kvalitetsvurderinger med jævne mellemrum. I 2013 blev det daværende fusionsmuseum vurderet, ligesom der i foråret 2015 skete en vurdering forud for statsanerkendelse.

Styrelsen har henvendt sig til alle museers ledere i januar 2016 og udbedt sig, at der i forbindelse med årsberetningerne bliver anført bemærkninger og nøgletal knyttet til de anbefalinger og opmærksomhedspunkter, der har været anført i seneste kvalitetsvurdering.

For Øhavsmuseet Faaborgs vedkommende har Styrelsen særligt gjort opmærksom på, at der bør foretages et kompetencemæssigt løft (mere forskningsvolumen) indenfor nyere tid (1660 og frem), hvilket museet agter at sikre først og fremmest gennem den styrkelse af den faglige stab, som skete med ansættelsen af en ny faginspektør fra og med december 2016 til styrkelse af satsningen "Landskabets dannelse og kulturhistorie". Ud over denne er der en inspektør med ansvar for byhistorie og Faaborg Byhistoriske Arkiv foruden museets leder, der er historiker, og museets formidlings- og undervisningsansvarlige, der er etnolog. Derudover gjorde Styrelsen opmærksom på, at forskning og formidling bør orientere sig mod både Faaborgeggen og Midtfyn, hvilket er en særlig udfordring for et museum med historiske rødder alene i Faaborg. Museets ledelse er opmærksom på udfordringen og søger i de fremadrettede arbejdsplaner at råde bod herpå; ikke mindst gennem formidling i det fri, da museet ikke har udstillingssteder nord for Svanninge Bakker. Endelig har museet den udfordring, at museets magasin er for lille og utidssvarende, ligesom Faaborg Byhistoriske Arkiv, der ikke er en del af museumsvirksomheden, mangler plads. Dette problem er meget presserende og har været drøftet i bestyrelsen gennem store dele af 2016. Ved årets udgang blev det afklaret, at det ikke er realistisk, at kommunen bistår på dette område, men at museet selv må løse disse problemer. Det vil museet tage hul på i 2017 ved at søge at lave en aftale med en privat om udlejning af lokaler.

Formaliserede aftaler

I forbindelse med opdelingen af fusionsmuseet blev der indgået en ny aftale omkring det formaliserede arkæologisamarbejde *Arkæologi Syd-fyn*, der oprindeligt blev forhandlet mellem fusionsmuseet og Svendborg Museum i 2011. Den nye aftale blev forhandlet i foråret 2015 mellem Svendborg Museum, Ærø Kommune, Langeland Kommune og Faaborg-Midtfyn Kommune. Den blev siden udvidet med Østfyns Museer. I december 2015 godkendte bestyrelserne på de 4 museer en supplerende allonge, der på nogle punkter præciserer aftalens sigte og omfang. Ifølge denne samarbejdsaftale er Øhavsmuseet Faaborg juridisk ansvarligt i forhold til bygherrer og myndigheder i relation til landarkæologi i de i alt 6 kommuner, som museerne har ansvar for og marinarkæologi.

Ligeledes i forbindelse med opdelingen blev der lavet en ny aftale mellem konserveringsværkstedet på Langelands Museum og Øhavsmuseet Faaborg samt de øvrige museer, der endnu betjener sig af dette værksted. Det er de to museer på Ærø, Svendborg Museum og Østfyns Museer. De to kommuner, der ejede fusionsmuseet aftalte, at der skulle ske en binding til værkstedet for Faaborgs vedkommende i minimum 2 år. Det er i aftalen omsat til, at alle 5 museer, der bruger værkstedet, binder sig minimum 2 år frem i tiden.

Øhavsmuseet Faaborg har en driftsoverenskomst med Faaborg-Midtfyn Kommune omkring bogføring, fakturaudstedelser, lønudbetalinger mv. Fra og med 2016 afsætter kommunen et særskilt beløb direkte til vedligehold af de 3 fredede ejendomme, som ejes af Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening (Holkegade 1, 3 i Faaborg samt Prices Havevej 38 uden for Faaborg). Alle anvendes til museumsformål. Der blev samtidig bebudet en aftale mellem Faaborg-Midtfyn Kommune, Øhavsmuseet og Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening omkring rettigheder og forpligtelser knyttet til brug og vedligeholdelse af disse ejendomme. Her foreligger der et udkast, men der mangler at blive lavet en endelig aftale og koordinering, der præciserer de enkelte parter rolle og ansvar samt procedurer for planlægning og koordinering. Der mangler også at blive lavet en brugsaftale mellem museum og kommune omkring rettigheder og pligter vedrørende de kommunale ejendomme, som museet benytter til udstilling, magasin, arkiv og kontorer. Begge aftaler må forventes at blive udarbejdet i 2017.

Der er en aftale mellem Middelfart Museum, Svendborg Museum og Øhavsmuseet Faaborg, *Museerne på Kanten*, om socialhistorie (Ret & straf i Faaborg, forsorg i Svendborg og psykiatri i Middelfart). Der er en aftale med Svendborg Gymnasium om samarbejde knyttet til undervisning på ungdomsuddannelserne, og der forventes indgået en lignende med Faaborg og Midtfyn Gymnasium. Der er en samarbejdsaftale med Naturstyrelsen Fyn om formidling mv. på deres arealer; først og fremmest Svanninge Bakker.

Medlemsskaber mv.

Øhavsmuseet Faaborg er medlem af Organisationen Danske Museer, af Museumstjenesten, af Museumsforum Syddanmark, af Kulturarv Fyn, af Historisk Samfund Fyn, af Sammenslutningen af Lokalarkiver, Sammenslutningen af Lokalarkiver på Fyn, af Faaborg-Midtfyn Arkivsamvirke, af Sammenslutningen af Danske Småøer, af Museernes Udgravningsdata, af Foreningen af Fagarkæologer, af Dansk Historisk Fællesråd, af Søfartspuljen, Møllepuljen, Fiskeripuljen, Landbrugspuljen, af Turistforeningen for Midt- og Sydfyn, af Destination Fyn, af Politihistorisk Selskab, af Fængselshistorisk Selskab, af Landsforeningen til Bevaring af Foto og Film, af Tenen, af Dansk Mølleforening, af BYFO, af By og Land Faaborg, af Grube Mølles Venner og af Sydfyenske Veteranjernbanes forening.

Museet samarbejder endvidere ad hoc. med andre museer og universiteter i USA, i Norden, på De britiske Øer, i Holland og Tyskland omkring landskabsarkæologi, øvrig arkæologi og (gryende) rets- og afstraffelseshistorie. Museet samarbejder med andre museer m.fl. i Danmark om mesolitikum og neolitikum i Mesolitisk Netværk og Neolitisk Netværk samt om middelalder i Danmark i Middelalderarkæologisk Metodenetværk. Museet samarbejder med Filmfyn. Museet samarbejder endelig med Harja (amatørarkæologer på Fyn og øer) og Marine-Arkæologisk Gruppe Lillebælt.

Tillidshverv for museets medarbejdere

Museumsinspektør Anne Garhøj Rosenberg er med i Mesolitisk og Neolitisk Netværk

Museumsinspektør Eva Frellesvig sidder i kulturmiljørådet for Fyn og øer. Hun er med i censorkorpset for Historie og med i underviserforum og tester vedr. det kommende fælles registreringssystem for statsanerkendte og statslige museer, SARA

Museumsinspektør Nicolai Garhøj Larsen sidder i Det grønne Råd i Faaborg-Midtfyn samt i 3DK – netværk for fagligt interesserede i 3D/Virtualitet indenfor arbejde med og forskning i kulturarven, som han har været med til at stifte.

Museumsdirektør Peter Thor Andersen er med i den gruppe, der tilrettelægger de årlige chefmøder under Organisationen Danske Museer, i aftagerpanelet for Institut for Historie, Klassiske Studier og Marinarkæologi, SDU, i følgegruppen i forhold til det flerkommunale Naturturisme I/S (udtrådt ultimo 2016 som følge af rotation) samt medlem af Kulturregion Fyns fagråd vedrørende Kultur, der ses.

Museumsinspektør Poul Baltzer Heide er styregruppemedlem for det nationale, middelalderarkæologiske metodenetværk samt medlem af bestyrelsen for Historisk Samfund for Fyn.

Arkivleder Ruth Jensen har siddet i kulturmiljørådet for Fyn og øer, i Sammenslutningen af Lokalarkivers (SLA) indsamlingsgruppe samt som suppleant i bestyrelsen for SLA Fyn

Ledelse, organisation og administration

Bogføring og daglig personaleadministration

Jf. driftsoverenskomst mellem den selvejende institution Øhavsmuseet Faaborg og Faaborg-Midtfyn Kommune sker løbende bogføring og indrapportering vedr. timesedler, sygdom, ferie mv. i Faaborg-Midtfyn Kommunes systemer. Museumsdirektøren har selv forestået disse funktioner i 2016. Fra og med august har Marianne Juul Madsen været i jobafklaringsforløb på museet på deltid og har som sådan varetaget nogle af bogføringsopgaverne. Hun fortsætter ind i 2017. I maj 2016 vedtog bestyrelsen en flerårig plan for museet 2016-2019 begge inklusive, hvorefter der skal ansættes en deltidsbogholder. Det er dog ikke klart, om de økonomiske forudsætninger tillader dette.

Normering og organisering af museet

Som følge af ophævelsen af fusionen med Langeland fra 2010 og arkivleder Ruth Jensens pensionering med udgangen af 2016 var der behov for at revidere museets organisation. Som led i den vedtagne plan 2016-2019 bliver museumsinspektør Eva Frellesvig (historiker) arkivleder og dertil samlingsansvarlig, men omvendt har hun ikke forsknings- og udstillingsforpligtelser længere. Hun tiltræder i denne funktion 1. august 2017, hvor hun er færdig med et års frikøb som led i digitalisering af dele af Faaborg Byhistoriske Arkivs arkivfonde. Den nye museumsinspektør, jf. ovenfor, Tissel Lund-Jacobsen (historiker), er arkivleder fra årsskiftet til 1. august og skal derefter alene varetage opgaver knyttet til landskabssatsningen.

I løbet af året blev stillingsbeskrivelserne revideret i medfør af den nye organisation.

Museet drives ikke med mellemledere, som i fusionsmuseets periode, men for at understøtte tværgående tænkning og udvikling af alle de enkelte kerneopgaver (forskning, formidling, undervisning, samlingsvaretagelse, antikvarisk arbejde) har museumsdirektøren aftalt med enkeltinspektører, at de som koordinatore for hver funktion bistår med planlægning og strategisk udvikling på hvert felt og kan påtage sig at deltage i relevant efteruddannelse, seminarer mv. indenfor dette felt.

Anlæg, faciliteter og drift

Nyt landskabsmuseum og port til Øhavet

Siden 2013 har der pågået et udviklingsarbejde med henblik på at etablere et nationalt orienteret landskabsmuseum på Faaborg Havn, der fokuserer på istidens skabelse af landskabet, oversvømmelsen af Øhavet i stenalderen (Nordens Syndflod) og kulturlandskabets dannelse og udvikling. Fra museets side har museumsdirektøren og museumsinspektør Poul Baltzer Heide primært været involveret. I juni og igen i september har der været afholdt workshop i samarbejde med konsulent Søren Mikael Rasmussen, Rasmussen & Marker, hvor alle faginspektører deltog. Der har været gennemført en stor undersøgelse via et internetpanel vedr. interessen for et sådant landskabsmuseum, som påviste en ret stor interesse samt ikke mindst, at der er interesse for de projekterede formidlingstiltag fra vidt forskellige målgruppers side. Der har været lavet et stort projekteringsarbejde i samarbejde med landskabsarkitekt Torben Schønher og tegnestue. I oktober blev der afholdt møde med den eksterne styregruppe, der virker som rådgiver for museet med Faaborg-Midtfyn Kommunes borgmester som formand og museets formand som medlem. Her sidder 4 eksterne eksperter: afdelingsleder på British Museum, dr. Jago Cooper, greve Michael Ahlefeldt,

Egeskov, vicedirektør for Tivoli, Dorthe Barsøe (der også er medlem af bestyrelsen for Visit Denmark) og vicedirektør for Nationalmuseet Camilla Mordhorst. Endelig sidder statskovrider Jakob Harrekilde Jensen med. Kommunaldirektør og koncernchef for kultur deltager ligeledes. Projektet er takket være arbejdet året igennem meget vidt fremskredet.

Temalegeplads, ”jernalderlegeplads”, ved Ringe Sø

Den kommunale legeplads ved Ringe Sø skal fornys og takket være et tæt samarbejde mellem museum og kommune bliver afsættet som noget helt særligt de helt lokale, stedbundne fund fra jernalderen i området omkring Ringe og Ringe Sø. Projektet blev påbegyndt i løbet af året.

Synliggørelse af fortidsminder i Pipstorn skov og formidling af fortællingen om ”De dødes Rige” i form af skabelsen og ritualerne knyttet til dysser og høje i skoven

Øhavsmuseet Faaborg indgår som en af nøgleparterne i udviklingen af Pipstorn Skov med henblik på at transformere skovens indretning og brug i retning af rekreative formål. Projektet er et samarbejde mellem bl.a. Faaborg-Midtfyn Kommune, Holstenshuus Gods, Trente Mølle og Øhavsmuseet Faaborg. Skovens er nationalt set unik pga. sine mange fortidsminder, og derfor spiller museets arkæologiske afdeling en vigtig rolle i at både beskytte og aktivere de mange fortidsminder (primært begravelser) i forbindelse med planlægningen. Museet har været involveret i at udvikle den nye, faste formidling i skoven. Museet indgår ligeledes i det hold af eksperter, der tilbyder kurser for kommunens lærere, pædagoger og andre undervisere i at bruge skoven bedst muligt i forbindelse med undervisning. Sammen med Trente Mølle har museet haft mulighed for at have afgørende indflydelse på indretningen af to nye undervisnings- og aktivitetspladser i skoven således, at de er indrettet bedst muligt i forhold til brug i forbindelse med undervisning og anden formidling. I foråret og sommeren 2016 deltog mere end 400 skolebørn og lærere i tilbud i skoven. Ved den lejlighed deltog også museets frivilliglav, Valdemarlavet.

Arv til Byhistorisk Arkiv

Edith Petrine Petersen, der døde juli 2015, havde i 1970 skrevet testamente til fordel for arkivet, der dengang var selvstændigt. Arven viste sig at være på knapt 500.000 kr. Bestyrelsen bestemte på sit møde 10. december 2015, at midlerne skal øremærkes til anskaffelser og tiltag, der gavner arkivet eller eventuelt såvel arkiv som museum. Midlerne administreres af bestyrelsen i den forstand, at portioner frigives til konkrete, bestyrelsesgodkendte projekter. Der er realiseret anskaffelser til arkivet i form af (meget tiltrængt) nyt inventar og ny IT samt en såkaldt ”plotter” til at printe bannere. I alt er der gennemført anskaffelser for omkring 200.000 kr. Glædeligvis var Hammer Hansen, Faaborg konkurrencedygtig i sit tilbud på inventar og fik derfor opgaven. Anskaffelserne blev omtalt i bl.a. Ugeavisen Faaborg i efteråret.

Renovering af gavl på Holkegade 3 mm.

Bestyrelsen for Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening, der siden fusionen i 2010 har været ejer af *Den gamle Gaard*, Holkegade 1, Holkegade 3 samt *Kaleko Mølle*, Princes Havevej 38, har fra og med 2016 haft 200.000 kr. til rådighed til vedligehold, bevilget af Faaborg-Midtfyn Kommune. Disse midler er i 2016 bl.a. anvendt til at renovere gavlen på Holkegade 3 (Hobys Gård), som ikke blev restaureret ved de arbejder, som blev gennemført gennem ca. 10 år fra anskaffelsen af ejendommen i midten af 1990’erne til midten af 00’erne. Der er også sat ny lem i til kælderen under ejendommen og diverse andre opgaver.

Forskning

Forskningsprojekt vedr. tapetfabrikken Fionas opkomst og udvikling

Museumsinspektør Eva Frellesvig fik i september og oktober 2015 bevilget forskningsfri 4 arbejdsdage ugentligt til projektet. Projektet blev ikke afsluttet før hendes orlov august 2016. Projektet vil formentlig helt eller delvis indgå i en senere udgivelse. Evt. populærfremstilling.

Forskningsprojektet *Øerne under Overfladen*

Museumsinspektør Poul Baltzer Heide har fortsat projektet "*Øerne under Overfladen*", der arbejder med kortlægning af Øhavets mindre øers bebyggelsehistorie og respektive udviklingsforløb fra øernes dannelse i stenalderen frem til nyere tid. Projektet sker i tæt samarbejde med den arkæologiske forening Harja og lokalbefolkningerne og er fortsat i 2016; bl.a. med nye detektorfund.

Ny forskningsstrategi for museet

Der skal udarbejdes en ny forskningsstrategi, som skal drøftes og godkendes i bestyrelsen. Den opgave måttet udskydes pga. stor travlhed i 2016 som følge af bl.a. stor antikvarisk aktivitet (arkæologi)

Monografi om toskibede huse fra oldtiden

Museumsinspektør, mag.art. Anne Garhøj Rosenberg har indsendt manuskript til monografi om toskibede huse til fagfællebedømmelse og afventer svar.

Samlingsvaretagelse (indsamling, registrering, bevaring)

Fotografering af genstande til det nationale register

Museumsmedarbejder Lisa Brønrosro er i årets løb nået langt med fotografering af genstande, som endnu ikke er fotograferet til det nationale register ("*Regin*" kaldet, for så vidt angår museernes udgave af registret, og "*Museernes Samlinger*" for så vidt angår de offentliggjorte registreringer). Der er tale om museets tekstilsamling.

Oprydning og flytning af genstande i Holkegade 3

På loft mm. i museets gamle administrationsbygning, Holkegade 3 (Hobys Gård), er en række rekvisitter og enkelte genstande, der har været sat til side for mange år siden. Som led i fraflytning af lokalerne gennemgås disse. Den store glassamling fra Odense Glasværk har ingen tilknytning til Faaborg eller Faaborg-Midtfyn Kommune og skal derfor ikke være en del af museets samling på længere sigt jf. kvalitetsvurdering fra Statens Museumsnævn i 1997 og Kulturstyrelsens kvalitetsvurdering 2013. Statsanerkendte museer skal koncentrere deres bevaring, forskning og formidling om emner, der følger af det formål, staten (Slots- og Kulturstyrelsen) har givet museet og udbetaler statstilskud ud fra. Bestyrelsen vedtog, at samlingen enten skal overdrages til et andet statsanerkendt museum eller nedpakkes. Mod slutningen af året kom der kontakt til Sjælland, hvorefter samlingen kan indgå i det kommende, store glasmuseum på Holmegaard på Sydsjælland, der drives af Museum Sydøstdanmark.

Donation fra Poul Kinafarers slægtning

Museet fik i september 2015 besøg fra Canada. Edward Jacobsen fra Canada skænkede i 2007 et stort portræt af Poul Kinafarers enke, Mette Marie Storm, fra ca. 1790 sammen med flere mindre portrætter af

hendes slægtninge, der var malet i 1800-tallet. Han var den gang syg og kunne ikke personligt komme til Danmark. Det lykkedes i 2015, hvor han medbragte en hilsen fra sin meget gamle fader, der oven i købet ud af sin beskedne pension havde besluttet at skænke museet ca. 13.000 kr. i gave. Museet overbragte faderen en stor tak per brev og meddelte, at da maleriet lykkeligvis allerede er restaureret, vil midlerne blive anvendt til at restaurere et brev, der blev skrevet af Mette Maries søn, Poul Jakobsen (d.y.). Kort før nytår 2015/2016 modtog museet det triste budskab fra Edward Jakobsen, at hans fader var død. Brevet fra Poul Jakobsen d.y. er restaureret og ved at blive transskriberet. I den forbindelse markeres donationen.

Magasinsituation

I 2013 tog det daværende fusionsmuseum initiativ til at samle museer og hjemstedskommuner for stort set alle museer uden for Odense med henblik på at skabe et fællesmagasin i Ryslinge på Midtfyn (Odense Bys Museer havde forinden venligt afslået nogen form for samarbejde omkring et fællesfynsk magasin). Faaborg-Midtfyn Kommune besluttede i 2014 at bevilge garanti, så museerne kunne leje sig ind i lokaler, der skulle renoveres for ejers regning i samråd med museer og bevaringscenter Fyn. Sigtet var endvidere at samle arkæologer i Ryslinge og at skabe nye, tidssvarende rammer til konservatorerne i tilknytning til magasinet. Dette projekt faldt desværre i efteråret 2014, hvor det måtte konstateres, at der ikke længere var opbakning fra begge de to daværende ejerkommuner bag fusionsmuseet, ligesom Svendborg Museum ikke ønskede at flytte arkæologerne fra Svendborg til Ryslinge. Siden har situationen omkring et fynsk fællesmagasin været uafklaret. Det langtrukne forløb (de første drøftelser, som Faaborg var involveret i, var i 2008) er helt og aldeles uholdbart. Det er bestyrelsen for museet fuldt på det rene med. Problemet er blevet større de sidste år af to grunde. Dels er museet glædeligvis også blevet et arkæologisk museum, men det giver yderligere forøgelse af samlingen til stadighed og dermed behov for magasin. Dels er arkivet blevet bedt om at overtage en stor og meget værdifuld samling af Faaborgs gamle aviser fra 1800-tallet og frem til for omkring 40 år siden. En uvurderlig kilde for arkiv og museum, andre arkiver, slægtsforskere og lokalhistoriske på egnen og mange andre. Men igen bliver museet som institution udfordret af de meget pressede lokalerammer til magasiner for museumsgenstande og arkivalier. Bestyrelsen sørgede i efteråret for, at der kom en afklaring med Faaborg-Midtfyn Kommune; nærmere bestemt om det var realistisk, at forvaltningen kunne bistå med et bud på en løsning på kort sigt. Det er ikke muligt, og derfor vil museet selv søge at løse problemstillingen i 2017 ved at tage kontakt til private udlejere.

Formidling

Udvikling af nyt permanent udstillingstilbud "Savn og brand" i kælderens i Faaborg Arrest

A.P. Møllerfonden donerede i 2015 900.000 kr. til det ret nyskabende tilbud "Savn og brand" om en virkelig kriminalsag i 1905, hvor gæsterne bogstavelig talt går gennem en livshistorie og forbrydelse. Museumsinspektør Mette Broch Jakobsen har været projektleder og gennemført projektet sammen med fortæller Maria Junghans og forvalter Klement Bornebusch. Udstillingen åbnede planmæssigt til vinterferien og har givetvis været en vigtig årsag til en publikumsfremgang på op mod 40 %.

Særudstilling om Seidelins keramiske værksted på Faaborg Torv i Den gamle Gaard

Museumsinspektør Eva Frellesvig stod med hjælp fra arkivleder Ruth Jensen og nogle af museets frivillige for en særudstilling om de to generationer Seidelins produktion i værkstedet på Faaborg Torv. Den åbnede kort efter Skt. Hans.

Særudstilling om markante landskaber på Sydfyn i Banegården

Museumsinspektør Poul Baltzer Heide stod i spidsen for årets særudstilling i Banegården om nogle af Sydfyns mest markante historiske landskaber. Den åbnede i pinsen.

Kaleko Mølle sommer og Jul

Takket være den store gruppe frivillige kunne møllen endnu en gang åbnes alle dage med gratis adgang i tidsrummet 10-15 fra Mølledagen i slutningen af juni til og med midten af august. Også i 2016 holdt museet juleåbent for børnefamilier på møllen den 10.-11. december. Det stod museumsinspektør Tissel Lund-Jacobsen for med god hjælp fra nogle af de frivillige. Om onsdagen den 14. december var møllen åben for lokale børnehaver.

I forbindelse med juleåbningen af møllen blev basisformidlingen i laden fornyet. De gamle landbrugsredskaber i laden fik forklaringer, der knyttede dem til det gamle landbrug fra tiden før mekaniseringen i slutningen af 1800-tallet og til de fire årstider. Som et særligt tiltag i den forbindelse er der gjort brug af gamle anskuelsestavler, der tidligere blev anvendt i skolerne.

Arrangementer

Museet stod for arrangementer i oldtidsskoven Pipstorn ved Skovens Dag 1. maj, ved Naturens Dag 11. september og ved Fortidsmindernes Dag 2. oktober.

I juli og august (6 mandage) holdt fortæller Esther Rützou fortællescene i Den gamle Gaard

Museet havde aktiviteter ved fødevaremarkedet Fynske Fristelser i Den gamle Gaards have, gårdrum og i Holkegade 20.-21. august. Der var tale om tepavillonen, hvor der blev serveret te som i 1830, hvor H.C. Andersen var i Faaborg og forelskede sig i den lokale rigmandsdatter, Riborg Voigt. Valdemarslauget var aktivt i den lille gård bag Holkegade 3, og endelig orienterede museet om aktuelle og kommende aktiviteter generelt.

Museet var aktivt som led i Syrenfestivalen i maj.

I sommerferien og i efterårsferien var der aktiviteter i Arresten og i Den gamle Gaard, hvor Valdemarlavet sørgede for aktiviteter.

Museet havde igen i 2016 et stort program af ture i det fri. Bl.a. også løbetur ved Sollerup, ridetur og som et forsøg en snorkeltur hen over Katterød Rev, der egentlig er en bakketop, som blev oversvømmet i stenalderen. I slutningen af året modtog museet midler fra Erhvervsstyrelsen til at gennemføre en større satsning på snorkling i de kommende år.

Museet deltog i Faaborg Gymnasiums Allehelgens / Halloween arrangement mandag d. 31. oktober

Museet stod for et særarrangement den 13. december med fokus på Riborg Voigt og Jul i 1800-tallet i Den gamle Gaard, hvor fortælling, foredrag om fællessang blev kombineret.

Anden formidling

Poul Baltzer Heide og Tissel Lund-Jacobsen færdiggjorde arbejdet med applikationen "Ottars Rejse", som er en del af Historiejagt Fyn og har til hensigt at sende lokale og turister rundt på Fyn og øer på de steder, hvor der er spor efter vikingetiden.

Formidling i tal

	Arrest		Banegård		Kaleko		Holkegade		I det fri		Total	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
I alt	7.046	5.153	899	1.913	3.093	3.598	5.150	9.149	1.593	443	17.781	20.256
Heraf u. 18	2.595	2.004	149	319	803	1.113	361	910	670	69	4.578	4.415
Åbn. timer	1.081	1.076	296	560	300	300	192	164	-	-	1.869	2.100

Foredrag

Peter Thor Andersen

Foredrag om Langå-Jensen og Faaborgs kulturliv i 1960'erne og 70'erne i det ny hospital (Faaborg Menighedsråd) den 10. november.

Omvisninger

Der er gennemført omvisninger hver fredag 11-12 i Den gamle Gaard i maj, august og september ved Eva Frellesvig og Peter Thor Andersen.

Publicering

Monografi i forlængelse af 3D-arkæologi seminar

Museumsinspektør Nicolai Garhøj Larsen holdt sammen med fæller fra Aarhus Universitet august 2014 et seminar om potentialet i brug af 3D-arkæologi (en slags eksperimentel arkæologi på computer frem for "in real life"). Indlæggene blev samlet og udgivet i form monografien "Why 3D?"

Da kulturen gjorde byen større om Langå-Jensen og Faaborg i 1960'erne og 70'erne

Peter Thor Andersen skrev i anledning af kulturhuset Helios' totalrenovering i efteråret 2016 en bog om ægteparret Knud og Ruby Langå-Jensen og om deres meget store betydning for Faaborg og udviklingen af et dengang meget moderne kulturliv i 1960'erne og 70'erne takket være opførelsen af det oprindelige Helios-Teater (åbnet påsken 1962) samt engagement i en række bestyrelser. Bogen er udgivet på museets forlag.

Årsskriftet Stavn

Museumsinspektør Eva Frellesvig og arkivleder Ruth Jensen var i redaktionen for Stavn, der består af artikler fra arkiver og folkemindesamlinger i den gamle Faaborg Kommune (1970-2006). Efter ønske fra arkiver, også i resten af kommunen, er der ikke lavet et samlet arkivskrift for alle Faaborg-Midtfyn Kommunes 21 arkiver, men alene for de 11 i den gamle Faaborg Kommune. Skriftet er selvfinansierende, idet der betales en mindre administrationsafgift som led i regnskabet for Stavn. Størstedelen af oplaget på ca. 1.300 distribueres til de forskellige arkiver/foreninger og til Faaborg Kulturhistoriske Museumsforening. Skriftet nyder endelig godt af bidrag fra lokale fonde. I 2016 var der ingen fondstilkud.

Artikel om Faaborgs Toldbod til kommende udgivelse om fynske toldboder

Museumsinspektør Eva Frellesvig har arbejdet på en artikel om Faaborgs toldbod fra 1830'erne til en udgivelsesrække, Toldhistorisk Selskab udgiver. Færdiggørelsen er udskudt til 2017.

Undervisning

Den kulturelle rygsæk

I foråret 2016 deltog museet for første gang i det nye tilbud til ca. 30 skoleklasser fra folkeskoler og friskoler i første række fra den sydlige del af kommunen (mellemtrinnet 4.-6. klasse) som led i den kommunale satsning "Den kulturelle Rygsæk". Eleverne lærer om afstraffelse før i tiden med afsæt i samme historie som den, der bliver til tilbuddet "Savn og brand" i Arrestens kælder. Mette Broch Jakobsen var projektleder

Undervisning nøgletal

683 elever modtog undervisning i Arresten og 581 i det fri (Pipstorn som led i fælles projekt)..

Markedsføring

Redaktionelle omtaler o.l.

Fyns Amtsavis/Fyens Stiftstidende (lokalsiderne for Faaborg-Midtfyn Kommune er ens i de to aviser) omtalte museet flittigt i årets løb:

December:

- "Arkivets vogter skal hjem og rydde op" Portræt af arkivleder Ruth Jensen i anledning af pensionering
- "Hemmeligt Atlantis kan snart ses ved Faaborg" omtale af tilskud fra Erhvervsstyrelsens Pulje til forsøgsprojekter i Landdistrikter til snorkelprojekt
- "Riborg Voigt – nu med juletræ" omtale af Riborg Voigt arrangement i Den gamle Gaard med fokus på, at Riborg var den første på Faaborgeggen, der fik juletræ
- "Fire gravhøje dukkede op på bakketoppen" omtale af sløjfede gravhøje, der er dukket op ved udgravninger som led i kabelnedgravning på Horneland (ØHM 1115)
- "Oplev Nissebandens hule ved Faaborg" om arrangement på Kaleko Mølle

November:

- "Nyt vikingefund på Lyø" om detektorundersøgelse på øen som led i projektet "Øerne under Overfladen"

- "Landskabsmuseum – en fugl på taget?" om udviklingsplanerne på havnearealet
- "Jernalderen afslører sig. Arkæologisk udgravning tværs over Horneland" om den store udgravning som led i kabelnedlæggelsen (ØHM 1115)
- "Vis os din samling" opfordring til at vise museets fagfolk gårdsamlinger mv.
- "Fornem arv til Faaborg-arkiv" om arven i 2015 og anskaffelse af nyt inventar og IT mv.
- "Vagtskifte på vej i arkivet – i første omgang med vikar" om at Ruth Jensen går på pension og organiseringen derefter
- "Museumsboss om kulturlivet" om Peter Thor Andersens foredrag om Langå-Jensen i Faaborg nye Hospital

Oktober:

- "LIDL planlægger udvidelse" om ny lokalplan til busterminal, der flyttes fra banegårdsplads til LIDL og i den forbindelse omtale af landskabsmuseumsplaner på banegårdsplads
- "200 besøgte Valdemarslauget" om lavets aktiviteter i haven til Den gamle Gaard i efterårsferien
- "Middelalderen op i børnehøjde" om ansættelsen af Tissel Lund-Jacobsen som ny inspektør
- "Gymnasiet spreder uhygge" om halloween arrangementer i Faaborg, blandt andet i Arresten
- "Efterårshygge i arresten" om aktiviteter i efterårsferien
- "Ny bog hylder Knud og Ruby Langå Jensen" om Peter Thor Andersens bog om Langå-Jensen

September:

- "Nye tiltag fejres i Pipstorn" om aktiviteter i oldtidsskoven den 11. september til Naturens Dag
- "Undersøgelser for 1,5 millioner kroner" om udgravningen som led i kabelnedlæggelsen (ØHM 1115)
- "Horneland var stenalderens metropol" også om samme udgravning
- "Hver en sten skal vendes" også om samme udgravning

August:

- "Søndagstur i løb" om museets tilbud om guidet løbetur ved Sollerup

Juli:

- "Øhavsmuseet udgiver 3D-bog" om udgivelsen "Why 3D"
- "Inspiration til ferieture på museet" om sommeraktiviteter
- "Træskib fyldt med regnvand" om træskibet Sophie i Faaborg Havn, der havde taget vand ind
- "Gang i pumperne: gammelt træskib blev fyldt med regnvand" om samme emne
- "Amatørarkæolog udstiller lokale fund" om amatørarkæologen Dariusz Jezaks bidrag til udstilling i banegården
- "Museum udstiller fund" om samme emne
- "På jagt efter fortiden" også om Dariusz Jezak

Juni:

- "Ny udstilling om Danmarks ældste pottemagerværksted" om Siedelin udstilling i Den gamle Gaard
- "En sommerdag i middelalderen" om Valdemarslaugets sommeraktiviteter i Den gamle Gaard
- "Tag et kig på Peters potter" om Seidelin udstilling
- "Øhavsmuseet som turistbureau" om udstilling i banegård, der skal inspirere til ture i omegnen
- "Åbent hus under åben himmel" om åbent hus på Lensvej udgravningerne i Årslev sammen med Civica og Faaborg-Midtfyn Kommune

- "I fodsporene på Mamutterne" om museets tur "Svanninge Bakker – på kanten af isen"
- "Matematik – nu også med gravhøj" om museets bidrag til undervisningstilbud i Pipstorn oldtidsskov

Maj:

- "En dag i Valdemar Sejrs fodspor" om Valdemarlaugets årlige lejr på Lyø
- "Hæder til husejere og frugthave" om By & Land Midt fyns hædrende omtale af lokale projekter – herunder frugthaven i Søllinge, anlagt med afsæt i bl.a. anbefalingskrivelse fra museet
- "Sydfynske Syrener blev fejret" om syrenfestivalen, herunder museets bidrag
- "Syrenfest kan trække flere turister" om potentialet i syrenfestivalen
- "Arresten: Indblik i en lukket verden" om museet i Arresten og særligt den ny udstilling "Savn og Brand"
- "Udendørs gudstjeneste i pinsen" om Faaborg Sogns gudstjeneste i haven til Den gamle Gaard
- "Skal rutebilstationen i Faaborg lukkes?" om borgermøde som led i flytning af busterminal, herunder omtale af landskabsmuseumsplaner
- "Historietur i Svanninge Bakker" omtale af museets tur 1. maj
- "Se video: elever på besøg i arresten" om Sundskolens besøg som led i Kulturel rygsæk

April:

- "Kom med på historietur i Svanninge Bakker" omtale af samme tur
- "Museum skal bruge bakkerne" omtale af borgermøde om busterminal med fokus på museets planer for banegårdsplads
- "2000 elever kommer i arresten" om museets deltagelse i Kulturel rygsæk

Marts:

- "To bålhytter i populær og bynær skov" om planerne i Pipstorn med shelter mm. og arrangement senere på året (uge 22) med deltagelse af bl.a. museet
- "På opdagelse i istiden" om kommende tur til Knold
- "Fortidsspor i den fynske muld" om arkæologiske fund som led i Lensvej udgravning Årslev
- "Bålhytter i bynær skov på vej" om Pipstorn

Februar:

- "Jernalderlegeplads på tegnebrættet" om forslag om temalegeplads ved Ringe Sø i samarbejde med museet
- "Jagt går ind på Faaborgs DNA" om formidling om og i slagterilokaler i samarbejde med bl.a. museet

Januar:

- "Faaborg går i lilla til maj" om kommende syrenfestival
- "Øhavsmuseet tager forskud på fremtiden" om nytårskur 2016
- "Her må du gerne pille" om opbygningen af den ny udstilling i Arresten
- "Gårdbrand i arresten" om den kommende udstilling
- "Det brænder i arresten" om samme
- "Det brænder i Arrestens kælder" om samme

Den ny udstilling i Arresten var i et indslag på TV2 Fyn den 18. februar i vinterferien

Mette Broch Jacobsen deltog i Organisationen Danske Museers arrangementer på Kulturmødet i Mors med fokus på kulturel rygsæk og Arresten

Peter Thor Andersen deltog i P1 Eftermiddag som kulturvejleder følgende dage i 2016:

- Den 8. februar om den kommende udstilling i Arresten (ikke kulturvejleder denne første gang, men også P1 Eftermiddag)
- Den 24. februar om forestillingerne om de små øer i anledning af Folketingets nye tilskud til færger
- Den 29. marts om planer om nyt landskabsmuseum og om at finde den unikke historie på tværs af gamle skel i museernes selvforståelse
- Den 27. april om "skovens hemmeligheder" fortidsminder i skovene i anledning af Skovens Dag 1. maj
- Den 7. juni om snorkling i Øhavet og om fokus på at ramme mange målgrupper
- Den 2. august om gamle hjemstavns museer som ramme om events i anledning af Fynske Fristelser Fødevaremarked i Den gamle Gaard
- Den 7. september om Reventlows 10 års plan i 1780'erne med perspektiv til regeringens 2025 plan
- Den 6. oktober om friskoler og 1800-tallet i relation til Estrup med perspektiv til nutidens elite-udkant debat
- Den 26. oktober om Langå-Jensen og kulturelle ambitioner i en lille provinsby
- Den 29. november om jernalderlejepladsen ved Ringe Sø og kulturtilbud i det fri

Peter Thor Andersen fortalte den 22. marts i nyhederne i TV2 Fyn om museernes nye rolle i forlængelse af kronik i Berlingske Tidende. TV2 Fyn startede i november et nyt kulturmagasin i gang med debat i studiet mellem to fynske kulturaktører. Peter Thor Andersen deltog i det første ordinære program fredag den 18. november sammen med Jesper Vognsgaard, Kulturmaskinen i Odense

Peter Thor Andersen fortalte om sit syn på Kulturministerens forslag om øget egenindtjening på museer i DR P4 Fyn den 15. august, om Riborg Voigt i P4 den 25. august som led i HCA Festivals i Odense og om det ny Helios og om Langå-Jensen i P4 lørdag den 29. oktober

Peter Thor Andersen deltog sammen med 2 andre museer i en historie til DR.DK om museernes "vildeste drømme" den 11. maj i anledning af, at Nordea ville støtte nye tilbud som led i Danmarkshistorie i 2017

Peter Thor Andersen havde et debatindlæg på Altinget 10. november om museumstilskud i fremtiden og en kronik i Berlingske Tidende den 10. marts om museernes nye rolle i fremtiden som led i globalisering, individualisering og kommunal centralisering

Annoncer o.l.

Museet anvendte i 2016 kun i begrænset omfang midler på annoncer grundet manglende midler hertil. De sparsomme midler blev primært anvendt på annoncer i lokale og regionale magasiner

Sociale medier, nyhedsbrev og hjemmeside

Museet er på Instagram og på facebook. På facebook var der ved årets udgang knapt 1.200, der havde liket siden. I slutningen af året startede museet et nyhedsbrev op. Museets hjemmeside blev fornyet i starten af 2016, men led i store dele af året under tekniske vanskeligheder knyttet til blandt andet arrangementskalenderen.

Antikvarisk arbejde

Kortlægning af værdifulde historiske kulturmiljøer i kommunen 1800-1950

I august 2015 fremlagde museumsdirektøren museets flerårige kortlægning af kulturmiljøer for kommunens planudvalg. 22 miljøer blev foreslået prioriteret i et kommende kommuneatlas tema. Der er tale om stationsbyer, landsbyer med nye "andelsbygninger", fabrikker, husmandskolonier, bebyggelser, da fiskeriet blomstrede op, og andre miljøer. Sammen med de allerede foretagne udpegninger i Fyns Amts tid omkring herregårde og værdifulde "gamle" landsbyer, kystmiljøer samt købstaden Faaborg med de mange fredede og bevaringsværdige bygninger giver disse miljøer en samlet fortælling, en lille "Danmarkshistorie" set fra Sydbyn. Dette materiale kom i 2016 til at indgå i en ny proces som led i "Collective Impact", hvor BARK og Aarhus Arkitektskole stod i spidsen.

Mere effektive sagsge vedr. gennemgang af byggesager

Museet modtager ugentlig en lang række sager fra forvaltningen. Alt fra carporte til nedrivning af 1800-tals ejendomme. Det er helt og holdent urealistisk at forestille sig, at museet skulle besigtige hver nedrivningssag indenfor de rammer, der er for den del af museets virke. Bl.a. derfor blev der i 2012 igangsat arbejde med henblik på kortlægning af værdifulde kulturmiljøer i tæt samspil med forvaltningen jf. punktet ovenfor, idet en udpegnin g kan tjene som en prioritering og kvalificering af det antikvariske arbejde. Der arbejdes på, hvordan der kan skabes en på en gang smidig og effektiv, men også systematisk og konsekvent metode i det daglige arbejde og samspil med planmyndighederne i kommunen, som museet i øvrigt har et rigtig godt og tæt samarbejde med.

Vurdering af gadekær i udvalgte landsbyer

Museet fik en henvendelse i 2015 fra forvaltningen vedr. en konkret vurdering af gadekærene i 4 landsbyer. I de kommende år skal en række gadekær renoveres med henblik på naturmæssige hensyn. Imidlertid ønskede og fik forvaltningen også en kulturhistorisk vurdering, som museet leverede samme efterår. Historiker Thorsten Fyking, som var i virksomhedspraktik på museet i 4 uger 2015, vurderede i samråd med museumsdirektøren de konkrete sager og lavede en samlet rapport om gadekærenes historie og de forskellige epoker/faser, gadekærene og deres nærmeste omgivelser typisk kan opdeles i. Der er siden rådgivet ud fra de generelle anbefalinger i rapporten.

Pipstorn Oldtidsskov

Museet har i løbet af 2016 bidraget til Faaborg-Midtfyn Kommune og Holstenshuus' udviklingsprojekt i Pipstorn Skov. I udviklingsprojektet indgår en række anlægsarbejder, for eksempel anlæg af to shelterpladser, orienteringsbane, mountainbikebane og forskellige bænke, skilte, vandposter mm. Museet har været med i hele denne proces både som antikvarisk rådgiver og som interessent i forhold til formidlingsudviklingen i skoven.

Antikvarisk arbejde i tal - nyere tid

I april måned rettede en borger henvendelse om bevaring af et markhus i Sinebjerg på Horneland. Museet (Peter Thor Andersen og Poul Baltzer Heide) rådgav om sagen og skrev opfølgende en støtteerklæring med henblik på de ansøgninger, den pågældende ville sende om støtte til restaurering.

Museet (Peter Thor Andersen og Poul Baltzer Heide) rådgav i oktober måned en gruppe i Søllinge, som arbejder med at rejse midler til at lave et nyt anlæg fra byens gadekær, forbi kirken og byens gamle skole til sognegården. Anlægget skal blandt andet formidle sporene fra landsbyens historie. Rådgivningen mundede ud i en støtteerklæring. Museet (Eg Groa) bistod den samme gruppe for et par år siden, da der skulle rejses midler til en frugthave bag den gamle skole.

Museet (Peter Thor Andersen) blev gennem kommunen (Lisbeth Østergaard) involveret i en sag, hvor en borger ønsker at restaurere barkkedlen i Dyreborg, og derudover af en anden borger, som ønsker at restaurere tjæregryden i Bøjden. I begge sager arbejdes der videre.

Der var gennem 2016 1.855

Antikvarisk arbejde i tal - arkæologi

Overvågninger: Holkegade fjernvarme; Torvet fjernvarme; Banegårdspladsen fjernvarme;

Gennemgåede byggesager: 1.855

Gennemgåede lokalplaner: 24

Landzonetilladelser (bl.a. søer): 16

Forespørgsler og besigtigelser (jordvarme, diger, kloak): 53

Udgravninger: ØHM 1076 Strynø Spildevand; ØHM 1115 Jylland-Fyn kabel; ØHM 1234 Lensvej; ØHM 1236 Kålmarken; ØHM 1240 Bramstrup II; ØHM 1243 Knødbjerg; ØHM 1251 Bøgedal; ØHM 1254 Pipstorn jernbanesti.

Danefæ/detektor: 1208 Rudbjerggård (detektor); ØHM 1226 Solbakken (detektor), ØHM 1269 Grøndal (detektor); ØHM 1114-3 Aldershvile (detektor); ØHM 1263 Kragegården; ØHM 1242 Hellerup Å (detektor), ØHM 1256 Gammel Nyby matrikel 10a (detektor), ØHM 1267 Lyø matr 23i, ØHM 1268 Lyø matr 22l (detektor), ØHM1271 Allestedgård (detektor), ØHM 1274 Aabenraa Detektorfund (detektor).

ØHM1226 Solbakken og ØHM 1256 Gammel Nyby matrikel 10a er beliggende i Svendborg Kommune, og er behandlet som del af samarbejdet i Arkæologi Sydlyn. ØHM 1274 Aabenraa Detektorfund er beliggende i Aabenraa Kommune, men er behandlet i forbindelse med opsporingen af litauisk detektorfører og efter aftale med Museum Sønderjylland.

Øvrige antikvariske sager: ØHM 1230 Pipstorn Megalit III, ØHM1239 Alsgårdskrog Dyreborg, ØHM 1244 Lykkeshåb, ØHM 1245 Skovlystgård, ØHM 1249 Enemærket, ØHM1250 Nyhave Skov, ØHM1253 Lindegård Sollerup, ØHM 1255 Nakkebølle Sejlspærring, ØHM 1258 Nøjsomhed MMK økse, ØHM1261 Savsted Gård, ØHM 1270 Møntfund i Faaborg.

Økonomi

Se årsregnskabet. Det skal dog bemærkes her, at den selvejende institution Øhavsmuseet Faaborg ved etableringen ikke fik overført feriepengeforpligtelse til de fastansatte, som blev virksomhedsoverdraget. Derfor var egenkapitalen negativ ved stiftelsen og er det fortsat.

Personale

Fast personale

Anne Garhøj Rosenberg, museumsinspektør, arkæolog, mag.art. (34 timer)

Boris Borchersen, museumsmedarbejder (varierende arbejdstimer)

Eva Frellesvig, museumsinspektør (historiker 37 timer)

Klement Johannsen Bornebusch (forvalter, 37 timer)

Lars Hansen, museumsmedarbejder (16 timer)

Lisa Brønsro, museumsmedarbejder (15 timer)

Mette Broch Jacobsen, museumsinspektør, etnolog (30 timer)

Nicolai Garhøj Larsen, museumsinspektør, arkæolog/cand.it. (37 timer)

Peter Thor Andersen, direktør, historiker, (37 timer)

Poul Baltzer Heide, museumsinspektør, arkæolog, ph.d. (37 timer)

Ruth Ellen Jensen, arkivleder, (37 timer – 18,5 timer september-december, derefter på pension)

Tina Friis Larsen, museumsmedarbejder (25 timer)

Tissel Lund-Jacobsen, museumsinspektør, historiker (30 timer)

Sæsonansatte, projektansatte og timelønnede

Anne Marie Hybschmann, omviser og kustode

David Dexter, timelønnet kustode

Jes Lund, timelønnet formidler

Katrine Gerau, timelønnet kustode

Maria Stoltz-Andersen, kustode

Mikkel Fruergaard Thomsen, timelønnet arkæolog

Nikolaj Aagaard, timelønnet kustode

Sille Hylde Peitersen, timelønnet formidler

Tine Holmen Thomsen, timelønnet kustode

Tissel Lund-Jacobsen, projektansat april-november

Trine Dørup Knudsen, timelønnet arkæolog

Praktikanter mv.

Marianne Juul Madsen, august-december

Frivillige

Anne-Grete Hellstein, Valdemarlavet

Arne Stricker, Kaleko Mølle og arkivet

Birgitte Rosenstand, Kaleko Mølle

Birthe Kjer Michaelsen, Kaleko Mølle og arkivet

Birthe Reindel, Riborg Voigt tedamer

Bjarne Gadebusch, Kaleko Mølle

Bodil Mortensen, Kaleko Mølle og arkivet

Carsten Malm Nielsen, Valdemarlavet

Christian Jensen, Kaleko Mølle og arkivet

Claus Jensen, arkivet

Duddi Husfeldt & Peter Jensen, Kaleko Mølle

Erling Krebs, Valdemarlavet

Hanne Berg, Riborg Voigt tedamer

Helene Grube, Riborg Voigt tedamer

Henriette Grube, Valdemarlavet

Henrik Jørgensen, Kaleko Mølle

Iben Heilbuth, Den gamle Gaard

Ida Rasmussen, Kaleko Mølle og arkivet

Jes Lund-Jacobsen, Valdemarlavet

Lilian Hansen, Riborg Voigt tedamer

Lis Andersen, arkivet

Margit Berthelsen, Kaleko Mølle og arkivet

Olav B. Hansen, Kaleko Mølle og arkivet

Preben Lindegaard, arkivet

Rita Witthøfft, Valdemarlavet

Søren Lindekilde, Kaleko Mølle

Torben Melander, Kaleko Mølle

Tove Lind, Kaleko Mølle og arkivet

Ulla Nielsen, Valdemarlavet

Vibeke & Steen Verner, Kaleko Mølle og arkivet